

Едгар Алан По

ИСТОРИЯТА НА АРТЪР ГОРДЪН ПИМ ОТ НАНТЪКЕТ

**ГРОТЕСКИ И АРАБЕСКИ
(разкази)**

София, 2014

Преводът е направен по:

EDGAR ALLAN POE

PROSE

На корицата: портрет на Едгар Алан По, художник Петър Станимиров

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Борис Миндов, Георги Рупчев,
Марин Стефанов, Милена Попова, Светла Христова, 2014
© Петър Станимиров, художник, 2014
© Издателство „Изток-Запад“, 2014

ISBN 978-619-152-539-3

Едгар Алан По

ИСТОРИЯТА НА
АРТЪР ГОРДЪН ПИМ
ОТ НАНТЪКЕТ

ГРОТЕСКИ И АРАБЕСКИ
(РАЗКАЗИ)

Превод от английски

Марин Стефанов

Милена Попова

Борис Миндов

Светла Христова

Георги Рупчев

КОЛЕКЦИЯ „ВЪРХОВЕ“

1. ДЖЕЙМС ДЖОЙС ♦ Одисей
2. ХАНС ЯКОБ ГРИМЕЛСХАУЗЕН ♦ Приключенията на Симплицисимус
3. ДАНИЪЛ ДЕФО ♦ Животът и приключенията на Робинзон Крузо
4. АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ♦ Три романа с Шерлок Холмс
5. ДЖОНАТАН СУИФТ ♦ Пътешествията на Гъливер
6. ЧАРЛЗ ДИКЕНС ♦ Големите надежди
7. ХЪРМАН МЕЛВИЛ ♦ Моби Дик
8. РОБЪРТ ЛУИС СТИВЪНСЪН ♦ Избрано
9. АЛФОНС ДОДЕ ♦ Дребосъчето
10. СЕНДАЛ ♦ Червено и черно
11. АЛЕКСАНДЪР ДЮМА ♦ Граф Монте Кристо. Том 1
12. МАРК ТВЕН ♦ Принцът и просякът
Приключенията на Хъкълбери Фин

Съдържание

Историята на Артър Гордън Пим от Нантъкет

(Превод Марин Стефанов)

Предисловие.....	9
Първа глава.....	12
Втора глава.....	21
Трета глава.....	33
Четвърта глава.....	41
Пета глава.....	47
Шеста глава.....	54
Седма глава.....	62
Осма глава.....	68
Девета глава.....	76
Десета глава.....	83
Единайsetsa глава.....	88
Дванайsetsa глава.....	94
Тринайsetsa глава.....	102
Четиринайsetsa глава.....	111
Петнайsetsa глава.....	119
Шестнайsetsa глава.....	124
Сегемнайsetsa глава.....	129
Осемнайsetsa глава.....	134
Деветнайsetsa глава.....	140
Двайsetsa глава.....	145
Двайсет и първа глава.....	151

Двайсет и втора глава.....	155
Двайсет и трета глава.....	161
Двайсет и четвърта глава.....	166
Двайсет и пета глава.....	172
Бележка	177

Гротески и арабески (разкази)

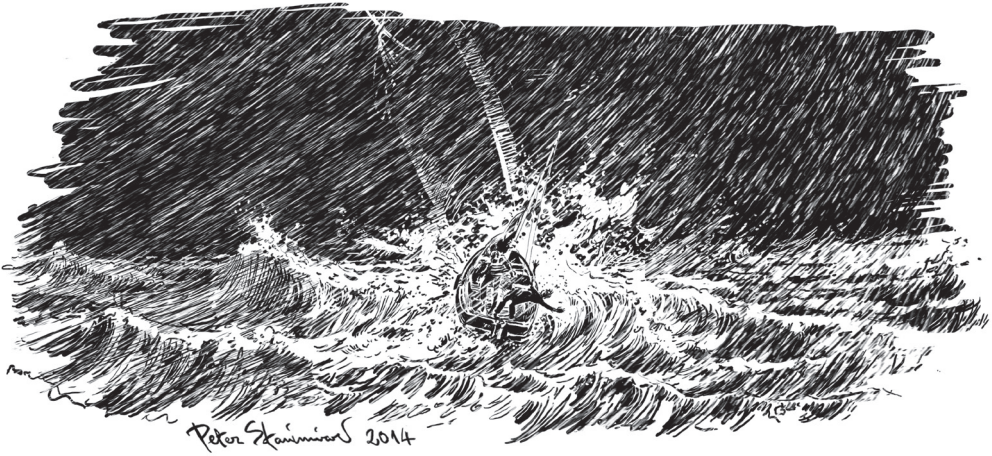
Месмерическо откровение	183
<i>(Превод Милена Попова)</i>	
Откраднатото писмо.....	194
<i>(Превод Борис Миндов)</i>	
Сърце на издайник.....	212
<i>(Превод Светла Христова)</i>	
Черният котарак.....	218
<i>(Превод Георги Рупчев)</i>	
Крушението на ашъровия дом.....	229
<i>(Превод Светла Христова)</i>	
Бурето с амонтилядо.....	248
<i>(Превод Милена Попова)</i>	
Ангелът на удивителното. <i>Екстраваганца</i>	255
<i>(Превод Светла Христова)</i>	
Скокльо, или осемте оковани орангутана.....	265
<i>(Превод Милена Попова)</i>	
Уилям Уилсън.....	273
<i>(Превод Милена Попова)</i>	

Историята на
Артър Гордън Пим
от Нантъкет

Предисловие

При завръщането ми в Съединените щати преди няколко месеца след редица необикновени приключения в Южния океан, а и на други места, които са описани в следващите страници, случаят ме въведе в обществото на няколко джентълмени от Ричмънд, щата Върджиния, които проявиха голям интерес към посетените от мен места и непрекъснато ме уверяваха, че е мой дълг да публикувам повествованието си. Аз обаче имах няколко причини да откажа – някои лични, засягащи само мен, други недотам. Едно от съображенията, които ме възпираха, бе, че през по-голямата част от пътешествието не си бях водил дневник и се страхувах, че няма да мога да възпроизведа само по памет достатъчно подробно и свързано описание, изглеждащо така правдиво, както би могло да бъде, без да се смятат естествените и неизбежни преувеличения, на които сме податливи, когато разказваме за събития, дълбоко поразили въображението ни. При

това случките, които щях да разкажа, бяха твърде удивителни, а по силата на обстоятелствата нямаше кой да ги потвърди (ако не се смята единственият свидетел, пък и той бе наполовина индианец), затова можех да се надявам само на доверието на семейството си и на тези мои приятели, на които не бях дал основание през живота си да се съмняват в искреността ми, докато широкият кръг читатели по всяка вероятност биха сметнали написаното от мен за безочливо и изобретателно съчинение. Въпреки това една от главните причини да не се съгласявам с предложенията на съветващите ме бе съмнението в собствените ми писателски способности.

Сред джентълмените от Върджиния, проявили най-дълбок интерес към разказите ми и особено към частта, засягаща Антарктическият океан, бе и господин По, станал неотдавна редактор на „Съдърн Литеръри Месинджър“, месечно списание, издавано от господин Томас У. Уайт в Ричмънд. Както и останалите, господин По настоятелно ми препоръчваше незабавно да подготвя пълно описание на всичко, което бях видял и преживял, и да се доверя на проникателността и здравия разум на читателите; той убедително ми доказваше, че колкото и неогладена да се получи книгата, самите граповини, ако има такива, ще ѝ дадат още по-голяма възможност да бъде приета като правдиво изложение.

Независимо от тези доводи аз не се решавах да последвам съвета му. Тогава (виждайки моята незаинтересованост) той ми предложи да му позволя самият той да съчини със свои думи описание на по-ранните ми приключения, позовавайки се на изложените от мен факти, и да ги публикува в „Съдърн Месинджър“, представени като литературно произведение. Тъй като няха никакви възражения срещу това, се съгласих, но при условие да бъде запазено истинското ми име. В резултат в броевете на „Месинджър“ за януари и февруари 1837 г. излязоха две части и за да се приемат непременно за белетристика, в съдържанието на списанието като автор бе отбелязан господин По.

Начинът, по който бе посрещната тази хитрост, най-после ме склони да се заема с последователно систематизиране и публикуване на въпросните приключения, тъй като открих, че макар издадената в списанието част от разказа да бе представена изобретателно във фантастичен дух, читателите изобщо не я възприемаха като фантазия – на името на господин По се получиха няколко писма, които твърдо изразяваха увереност в обратното. Оттук

стигнах до заключението, че фактите на повествованието ми сами по себе си красноречиво свидетелстват за своята истинност и следователно няма защо да се опасявам, че читателите ще проявят недоверие.

След това *exposé*¹ веднага става ясно каква част от това, което следва, е написан от мен; също така ще се разбере, че нито един факт от първите страници, написани от господин По, не е бил преиначен. Дори и за читателите, които не са преглеждали „Месинджър“, не е нужно да се посочва къде свършва неговата част и къде започва моята; разликата в стила ще се долови веднага.

Ню Йорк, юли 1838 г.

А. Г. Пим

---

¹ Изложение (фр.). – Б.пр.

Първа глава

Казвам се Артър Гордън Пим. Баща ми беше почтен търговец в крайморските дюкянчета на Нантъкет¹, където съм роден. Дядо ми по майчина линия беше адвокат с добра клиентела. На него във всичко му вървеше и беше направил успешни сделки с акциите на тогавашната нова банка в Едгартън. Така и по други начини беше успял да сложи настрана значителна сума. Струва ми се, че беше привързан към мен повече, отколкото към всеки друг, и се надявах да наследя по-голямата част от неговата собственост след смъртта му. Когато навърших шест години, ме изпрати в училището на стария господин Рикетс, еднорък джентълмен с доста чудати обноски, добре познат почти на всички, които посещават Ню Бедфорд. Когато станах на шестнайсет години, напуснах неговото училище, за да отида в академията на господин Е. Роналд горе на хълма. Тук се сблизих със сина на господин Бърнард, морски капитан, който обикновено плаваше под флага на „Лойд и Вредънбърг“; господин Бърнард също е много добре известен в Ню Бедфорд и съм сигурен, че има доста роднини и в Едгартън. Синът му се казваше Огъстъс и беше близо две години по-голям от мен. Бе излизал с баща си на лов за китове с кораба „Джон Доналдсън“ и винаги ми говореше за приключенията си в южната част на Тихия океан. Често ходех у тях и оставах с него цял ден, а понякога и през нощта. Спяхме на едно легло и почти винаги чак до разсъмване той ми разказваше истории за туземците от остров Тиниан и за други места, които бе посещавал по време на пътуванията си. Накрая не можах да не проявя интерес към разказите му и постепенно

---

¹ Остров в Атлантическия океан край североизточните брегове на САЩ. – Б.р.

усетих огромно желание да тръгна по море. Имах яхта – „Ариел“, на стойност около седемдесет и пет долара. Беше с малка каюта и наподобяваше едномачтов платноход; забравил съм тонажа ѝ, но спокойно побираше десетина души. С тази яхта имахме луди и невероятни преживявания и когато си спомням за тях, за хиляден път се учудвам как съм оцелял.

Иска ми се да разкажа едно от тези приключения като въведение към подълга и по-важна история. Една вечер имахме събиране у господин Бърнард и към края на вечерта ние с Огъстъс бяхме доста пийнали. Както обикновено в такива случаи предпочетох да остана у тях, вместо да си ходя вкъщи. Стори ми се, че той заспа съвсем тихо (когато забавата свърши към един часа), без да спомене изобщо любимата си тема. Сигурно бе минал вече половин час, откакто си бяхме легнали, и вече почти задрямвах, когато той изведнъж се сепна и произнесе ужасна клетва – че няма да си легне заради всичките Артър Гордън Пимовци в този християнски свят, взети заедно, докато от югозапад духа такъв великолепен бриз. Бях изненадан, както никога дотогава – не знаех какво възнамерява, и мислех, че виното и силните питиета го бяха изкарали от равновесие. Но Огъстъс продължи да говори съвсем спокойно и обяви, че макар и да знае, че го смятам за пиян, никога през живота си не е бил по-трезвен. Добави, че му е противно да се търкаля в леглото като куче в такава прекрасна нощ и възнамерява да стане, да се облече и да се поразходи с лодката. Трудно мога да кажа какво ме обзе в този момент, но едва бе изрекъл тези думи, когато почувствах трескава възбуда и радост и реших, че лудата му идея е едно от най-примамливите и разумни неща на света. Вятърът беше почти ураганен, времето – много студено, тъй като бе краят на октомври. Въпреки това скочих въодушевен от леглото и извиках, че и аз като него съм храбър, че и на мен ми е противно да се търкалям в леглото като куче и съм готов не по-зле от всеки Огъстъс Бърнард в Нантъкет да се веселя и да се забавлявам. Облякохме се, без да губим време, и изтичахме до лодката. Бе привързана за стария прогнил пристан до склада за дървен материал на „Панки и сие“ и се блъскаше в грубите подпори. Огъстъс се метна в нея и взе да изгребва водата, която стигаше почти до половината ѝ. Като свърши, вдигнахме кливера и грота, дадохме пълнен напред и смело се насочихме към открито море. Както казах, духаше силен вятър от югозапад. Нощта беше много ясна и студена. Огъстъс застана на щурвала, аз се настаних до мачтата на палубата откъм каютата. Потеглихме с голяма скорост и никой от нас не

каза дума, докато не оставихме кея зад нас. Едва тогава попитах моя спътник какъв курс възнамерява да държи и кога горе-долу смята да се върнем. Няколко минути той си свирукаше и накрая отговори троснато:

– Аз отивам в морето, а *ти* можеш да си се прибереш къщи, ако искаш.

Обърнах очи към него и веднага усетих, че въпреки привидното спокойствие е доста развълнуван. Виждах го ясно на лунната светлина – лицето му беше по-бледо от мрамор и ръката му трепереше толкова силно, че с мъка успяваше да задържи румпела. Разбрах, че нещо не е в ред, и това сериозно ме обезпокои. По това време почти не умеех да управлявам яхта и бях изцяло зависим от плавателните познания на моя приятел.

Вятърът внезапно се усили и ние бързо напускахме тихия залив, а все се срамувах да призная, че ме е страх, и вече половин час упорито мълчах. Все пак не издържах и казах на Огъстъс, че е по-добре да се върнем. Както преди, измина цяла минута, преди да ми отговори или поне да обърне внимание на моето предложение.

– След малко – каза накрая. – Има време, скоро ще се върнем.

Очаквах такъв отговор, но нещо в начина, по който бяха изречени думите му, ме изпълни с неопишуемо чувство на ужас. Отново го погледнах внимателно. Устните му бяха посинели и коленете му така трепереха, че едва стоеше на крака.

– За Бога, Огъстъс! – извиках съвсем уплашен. – Какво ти е? Какво става с теб? Какво си намислил?

– Какво! – заекна той явно много учуден, като същевременно изпусна щурвала и падна на дъното на лодката. – Нищо няма, отиваме си в къщи, н-н-не виждаш ли?

Тогава проблесна цялата истина. Хвърлих се към него и го вдигнах. Беше пиян, зверски пиян и вече не можеше нито да стои, нито да говори или да вижда. Очите му бяха съвсем оцъклени и когато го пуснах отчаян, той просто се претърколи като пън в трюмната вода, от която го бях вдигнал. Очевидно вечерта беше изпил много повече, отколкото предполагах, и поведението му в леглото е било резултат от силното напиване – състояние, подобно на лудостта, често позволяващо на жертвата външно да наподобява държанието на човек, който се владее прекрасно. Хладината на нощния въздух обаче бе упражнила обичайното си въздействие; умствената му енергия бе започнала да се поддава на влиянието ѝ и обърканото усещане, което не-

съмнено бе започнал да изпитва заради опасното ни положение, бе спомогнало за ускоряване на катастрофата. Лежеше вече напълно безчувствен и нямаше никакви изгледи да се оправи в близките часове.

Трудно можете да си представите до каква степен бях ужасен. Изпитото неотдавна вино се беше изпарило, но бях станал двойно по-плах и нерешителен. Знаех, че изобщо не съм в състояние да се справя с яхтата и че при този свиреп вятър и силния отлив гибелта ни е неизбежна. Зад нас се надигаше буря, а няхмахме нито компас, нито храна и беше ясно, че ако държим същия курс, ще изгубим от очи сушата преди разсъмване. Тези мисли, заедно с куп други, все така страшни, минаха през ума ми с шеметна бързина и за известно време така ме парализираха, че не бях в състояние да направя каквото и да е. Яхтата, предоставена на вятъра с неуправлявани платна, се носеше по вълните с ужасна скорост, като забиваше нос във водната пяна. За хиляден път се чудя как не се обърна, след като Огъстъс пусна кормилото, а аз бях твърде развълнуван, за да се сетя да го поема. За щастие обаче тя устояваше и постепенно започнах да си възвръщам самообладанието. Вятърът все така заплашително се усилваше и след всяко гмурване сякаш цялото море се стоварваше върху кърмата и ни заливаше целите. Не усещах почти нищо с вцепенените си крайници. Накрая в прилив на отчаяние се втурнах към грота и го свалих. Както можеше да се очаква, гротът прелетя над носа и след като се напои с вода, повлече мачтата, която едва не закачи борда. Само това ме спаси от мигновена гибел. Стоях под кливера и се носех по вятъра, час по час заливан от високи вълни, но не бях непосредствено застрашен от гибел. Взех щурвала и задишах по-свободно, понеже разбрах, че все още имаме шанс да се спасим. Огъстъс продължаваше да лежи безчувствен на дъното на лодката и тъй като имаше опасност да се удави (водата бе дълбока почти една стъпка там, където бе паднал), успях да го вдигна и да го закрепя седнал, като омотах въже през кръста му и го вързах за една халка на кабината. След като направих всичко, което можех да направя, както бях премръзнал и притеснен, се оставих в ръцете на Бога и реших да понеса каквото и да ми се случи – с цялата твърдост, на която съм способен.

Едва бях взел това решение, когато внезапно въздухът около яхтата затрептя от писък или рев, излизащ сякаш от гърлата на хиляди демони. Докато съм жив, няма да забравя ужаса, който изпитах в оня миг. Косата ми се изправи, почувствах кръвта да замръзва в жилите ми, сърцето ми съвсем

спря да бие и без изобщо да вдигна очи, за да видя какъв е източникът на моята тревога, изведнъж се строполих в несвяст върху тялото на моя приятел.

Когато се съвзех, открих, че се намирам в каютата на голям китоловен кораб („Пенгуин“) на път за Нантъкет. Над мен се бяха надвесили няколко души, а Огъстъс, по-блед от смъртник, усърдно ми разтриваше ръцете. Възклицанията му на благодарност и радост, когато ме видя да отварям очи, предизвикваха ту смях, ту сълзи сред присъстващите груби наглед хора. Чудото на нашето оцеляване скоро бе изяснено. Върху нас бе връхлетял китоловен кораб, опънал срещу вятъра всички платна, които дръзнал да вдигне на път за Нантъкет, при това под прав ъгъл с нашия курс. Няколко души наблюдавали от борда, но забелязали лодката едва когато сблъсъкът бил вече неизбежен. Онова, което така ужасно ме уплаши, са били предупредителните им викове, когато ни видели. Разказаха ми, че грамадният кораб минал с такава лекота през нас, с каквата нашата яхта би прегазила перо, без ни най-малко да попречи на неговия ход. От палубата на жертвата не прозвучал човешки глас – чул се само лек стържещ звук, примесен с воя на вятъра и водата, когато крехката лодка, която потъвала, се отрила за миг в кила на своя рушител – и толкова. Като взел нашата яхта (която, както си спомняте, бе изгубила мачтата си) за някаква зарязана на произвола на морето стара черупка, капитанът (И. Т. В. Блок от Ню Лъндън) настоял да продължат пътя си, без да се занимават повече с този въпрос. За щастие двама от наблюдателите се заклели, че видели човек на щурвала, и заявили, че той все още може да бъде спасен. Възникнал спор, при който Блок се ядосал и заявил, че „не е негова работа да бди за разни черупки, а корабът не бива да изменя курса си за всяка подобна дреболия и че ако някой е прегазен, това си е лично негова грешка и може да се удави или да върви по дяволите“ – и други приказки от този род. Тогава Хендърсън, първият помощник-капитан, се заел с въпроса, защото подобно на целия екипаж бил справедливо възмутен от безсърдечната жестокост на тази реч. Чувствайки подкрепата на хората, той открито казал на капитана, че го смята достоен за бесилката и че няма да се подчини на заповедите му дори ако бъде обесен в мига, когато кракът му стъпи на сушата. Отстранявайки капитана (който преbledнял и не казал нищо), той закрачил към щурвала и като го поел, дал заповед с твърд глас: „Дясно на борд!“ Моряците изтичали по местата си и корабът умело извил. Всичко това отнело близо пет минути и те предположили, че е малко вероятно някой да бъде

спасен, ако изобщо има човек в лодката. Все пак, както читателят вече знае, двамата с Огъстъс бяхме спасени и за нашето избавление сякаш бяха допринесли две от онези почти непонятни сили на добрата съдба, приписвани от мъдреците и благочестивите на особената намеса на Провидението.

Още докато корабът лавирал, помощникът спуснал малката лодка и скочил в нея заедно с още двама души – предполагам със същите, които казали, че са ме видели на шурвала. Те тъкмо били напуснали подветрената страна (луната все още светела ярко), когато корабът силно и продължително се наклонил от вятъра, и в същия миг Хендърсън, скачайки от мястото си, изкрещял на екипажа: „Назад!“ Не казал нищо друго, само викал: „Назад! Назад!“ Моряците насочили лодката възможно най-бързо назад, но през това време корабът се бил извъртял и потеглил напред, макар че всички на борда правели огромни усилия да свалят платната. Въпреки големия риск помощник-капитанът се вкопчил здраво в металната обшивка на корпуса веднага, щом се изравнили с него. Ново силно накланяне издигнало дясната страна на кораба над водата – почти до кила – и тогава причината за безпокойството му се изяснила напълно. Моряците видели човешко тяло, вкопчено по доста странен начин в гладкото и лъскаво дъно („Пенгуин“ е обшит и обкован с мед); това тяло се удряло силно в него при всяко разклащане на корпуса. След няколко безуспешни опита, докато корабът се люшкар и съществувала непосредствена опасност яхтата да бъде потопена, накрая ме освободили от бедственото положение и ме вдигнали на борда – излиза, че това било моето тяло. Изглежда, когато корабът е преминал над мен, съм се натъкнал на един от дървените болтове, пробили медта, който ме е притиснал по много странен начин към дъното. Главата на болта, пробила яката на зеленото ми сукнено сако, бе минала през врата ми и бе излязла между две сухожилия точно под дясното ухо. Веднага ме сложили на легло, макар и да изглеждало, че животът окончателно ме е напуснал. На борда нямало лекар. Независимо от всичко капитанът се отнесъл към мен с голямо внимание – предполагам, за да оправдае в очите на екипажа жестокото си поведение от първата част на приключението.

Междувременно Хендърсън отново се отделил от кораба, въпреки че вятърът вече духал почти с ураганна сила. Не минало много време, когато попаднал на отломки от нашето корито и един от хората с него започнал да го убеждава, че от време на време долавя викове за помощ сред воя на

бурята. Това накарало упоритите моряци настойчиво да търсят повече от половин час, въпреки че капитан Блок непрекъснато им давал сигнали да се връщат и че за една крехка лодка всеки миг във водата бил непосредствена и смъртоносна опасност. Наистина, почти невъзможно е да си представим как малката лодка, в която са били, изобщо е успяла да избегне гибелта. Тя обаче бе китоловна и както по-късно можах да се убедя, бе снабдена с понтони, каквито имат някои спасителни лодки, използвани по крайбрежието на Уейлс.

След като напразно търсили горе-долу толкова време, колкото вече казах, решили да се върнат обратно на кораба. Само миг след това от някакъв тъмен предмет, който минал бързо край тях, се надигнал слаб вик. Те го последвали и скоро го настигнали. Оказало се, че е палубата на „Ариел“. Недалеч от нея Огъстъс с последни сили се борел с вълните. Когато го догонили, разбрали, че е привързан с въже към плаващо дърво. Спомнете си, че самият аз бях завързал това въже около кръста му и го бях прикрепил към една халка, за да го държа изправен. Оказа се в последна сметка, че с това съм спасил живота му. „Ариел“ не беше солиден съд и при потъването веднага се бе разпаднал на парчета. Както можеше да се очаква, силата на нахлуващата вода бе изтръгнала изцяло палубата от главните греди и тя бе изплавала (без съмнение заедно с други отломки) на повърхността, а Огъстъс, вързан за нея, бе избягнал ужасната смърт.

Изминал повече от час, откакто бил вдигнат на борда на „Пенгуин“, преди да може да разкаже за себе си или да му обяснят какво нещастие бе сполетяло нашата лодка. Най-сетне се свестил и разказал много от преживяванията си във водата. В първия миг, когато се почувствал донякъде на себе си, открил, че се намира под повърхността и че се върти с неопишуема скорост, здраво омотан три-четири пъти с въже. След малко усетил, че се издига бързо нагоре, но главата му силно се ударила в нещо твърдо и той повторно изпаднал в безсъзнание. Когато отново се съвзел, можел да владее донякъде разсъдъка си, макар все още замъглен и до голяма степен объркан. Вече разбирал, че е станала някаква злополука и че е паднал в морето, макар че устата му била над повърхността и донякъде дишал с лекота. Навярно в това време палубата се е носела бързо по вятъра и го е влачила след себе си, както е бил по гръб. Разбира се, в такова положение, стига да можел да се задържи, е щяло да бъде невъзможно да се удави. След малко една вълна го изхвърлила напъряко на палубата и той се помъчил да се задържи там, като от време на

време викал за помощ. Точно преди да го открие господин Хендърсън, той се принудил да се отпусне поради изтощение и падайки в морето, сметнал, че е безвъзвратно изгубен. По време на цялата тази борба не си спомнял дори за миг нито за „Ариел“, нито за каквото и да е друго, свързано с причината за бедствието. Смъртно чувство на ужас и отчаяние обзело цялото му тяло. Когато накрая го измъкнали, разумът му бил доста отслабнал и както казах вече, трябвало да мине повече от час на борда на „Пенгуин“, преди да осъзнае напълно положението си. Аз пък съм бил изтръгнат от състояние, близко до смъртта (напразно опитвали какво ли не в продължение на три часа и половина), след енергичен масаж с вълнени парцали, потопени в горещо масло – процедура, предложена от Огъстъс. Раната на врата ми, макар и грозна на вид, всъщност се оказа маловажна и аз скоро се възстанових.

„Пенгуин“ влезе в пристанището към девет часа сутринта след борба с една от най-свирепите бури, които някога са се разразявали край Нантъкет. Двата с Огъстъс успяхме да се появим у господин Бърнард навреме за закуската, която за щастие малко закъсня поради увеселението предната вечер. Май всички на масата бяха твърде изморени и не забелязаха измъчения ни вид – разбира се, нямаше да устоим на по-внимателно оглеждане. Учениците обаче могат да вършат чудеса в областта на измамата и аз искрено вярвам, че никой от нашите приятели в Нантъкет не е изпитвал и най-малкото подозрение, че ужасната история, разказана от някои моряци в града, за това, как налетели на лодка в морето и удавили трийсет-четирийсет клетници, има нещо общо с „Ариел“, с моя другар или с мен. Оттогава двамата често разговаряхме за това и винаги потръпвахме от ужас. При един от нашите разговори Огъстъс откровено ми довери, че през целия си живот не бил изпитвал такова унищожително чувство на уплаха, както когато на борда на малката ни лодка изведнъж разбрал степента на опиянението си и усетил как се губи в неговата власт.

Втора глава

Никога, страдайки от предубеждение *за* или *против* нещо, не извличаме поука дори и от най-очевидното. Можеше да се предположи, че нещастieto, за което току-що ви разказах, е охладило зародилата се у мен страст към морето. Точно обратно – никога не бях изпитвал посилен копнеж по бурните приключения, свързани с живота на мореплавателя, както през седмицата подир нашето чудотворно избавление. Този кратък период бе достатъчен, за да заличи в паметта ми мъчителните спомени, така че да блеснат с ярка светлина всички приятни, вълнуващи мигове, както и цялото своеобразие на последното ни опасно приключение. Разговорите ми с Огъстъс ежедневно зачестяваха и ставаха все по-разпалени. Той умееше да разказва истории за океана (сега ми е ясно, че повече от половината са били чиста измислица), така че да влияе на възторжения ми темперамент и на отчасти мрачното ми, макар и пламенно въображение. Странното беше също, че най-силно ме печелеше за морския живот, когато описваше извънредно ужасни мигове на страдания и отчаяние. Светлите тонове на описваните картини не ме привличаха достатъчно.

Въображението ми рисуваше корабокрушения, глад, смърт и плен сред диваци, съществуване, влачено сред мъка и сълзи на някой сив пустинен остров в недостижим и неизвестен океан. Впоследствие ме увериха, че такива видения или желания – защото те се превръщаха в желания – са присъщи на множеството от рода на меланхолиците, а по времето, за което говоря, аз ги смятах за пророчески проблясъци на предопределената ми съдба, която трябваше да следвам. Огъстъс напълно ме разбираше. Твърде вероятно е нашето близко общуване да бе довело до известно сходство в характерите ни.

Около година и половина след катастрофата с „Ариел“ фирмата „Лойд и Вредънбърг“ (търговска къща, според мен по някакъв начин свързана с господата Ендърби от Ливърпул) се зае да ремонтира и да оборудва бригантината „Грампъс“¹ за лов на китове. Това беше стара развалина и едва ли би станала годна за път дори и след най-старателните поправки. Трудно ми беше да разбера защо я избрах сред други, по-добри кораби на същите собственици, но беше така. За капитан бе назначен господин Бърнард, а Огъстъс заминаваше с него. Докато приготвяха бригантината, приятелят ми често ме убеждаваше каква чудесна възможност ми се предоставя да удовлетворя желанието си да пътувам. Той разбираше, че го слушам с интерес, но все пак нещата не можеха да се уредят толкова лесно. Баща ми не се противопостави открито, но майка ми изпадна в истерия веднага, щом споменах този план, а най-вече моят дядо, от когото очаквах много, се закле да ме остави без пукната пара, ако му спомена и дума за това. Тези трудности обаче далеч не охладиха желанието ми, а само наляха масло в огъня. Реших да замина на всяка цена и след като споделих намерението си с Огъстъс, се заловихме да подготвим план. Междувременно се въздържах да говоря на роднините си за пътуването и тъй като се бях захванал привидно с всекидневните си занимания, те предположиха, че съм се отказал от своя замисъл. Отсетне често преценявам поведението си в дадения случай с чувство на неудоволствие и почуда. Извънредното лицемерие, което проявявах за осъществяването на моя проект – лицемерие, пропило всяка моя дума и действие за толкова дълго време, – можеше да се оправдае единствено с налудничавото и изгарящо очакване, с което жадувах сбъдването на тъй дълго лелеяната мечта за пътуване.

Като следвах плана си за заблуда, по необходимост се принудих да предоставя твърде много от подготовката на Огъстъс, който беше зает през по-голямата част от деня на борда на „Грампъс“, където изпълняваше нарежданията на баща си за работа в трюма и каютата. Почти всяка вечер се събирахме и обсъждахме нашите надежди. Така, без да стигнем до план, завършващ с предполагаем успех, измина близо месец, докато най-сетне Огъстъс ми каза, че е обмислил всичко, което е необходимо да се направи. Имах роднина в Ню Бедфорд – господин Рос, – в чиято къща понякога пре-

¹ Название на вид делфин. – Б.р.

карвах две-три седмици. Бригантината трябваше да отплава някъде към средата на юни (1827 година) и решихме, че ден-два преди това баща ми ще получи съобщение от господин Рос, който ме кани, както обикновено, да погостувам за две седмици на Робърт и Емет (негови синове). Огъстъс се нае да съчини писмото и да го предаде. След като заминех – предполагаше се, за Ню Бедфорд, – трябваше да се явя при моя приятел, който щеше да измисли място на „Грампъс“, където да се скрия. Той ме уверяваше, че скривалището ще бъде достатъчно удобно, за да мога да остана там много дни, през които не бива да се появявам. След като бригантината напреднеше толкова, че връщането да стане невъзможно, щях вече съвсем официално да се настаня в каютата, а баща му щеше, разбира се, само да се засмее добродушно на шегата. Щяхме да срещнем достатъчно кораби, за да можем да предадем писмо, с което да обясним на родителите ми тази авантюра.

Най-сетне настъпи средата на юни и всичко беше готово. Писмото бе написано и предадено и един понеделник сутринта се запътих (както смятах) към пощенския кораб за Ню Бедфорд. Аз обаче тръгнах направо към Огъстъс, който ме чакаше на ъгъла на улицата. Първоначалният ни план беше да се скрия някъде, докато се стъмни, и след това да се промъкна на борда на бригантината, но понеже имаше гъста мъгла, която ни прикриваше, споразумяхме се да не губим време в чакане. Огъстъс тръгна към пристанището и аз го следвах на известно разстояние, загърнат в дебелия моряшки плащ, който бе донесъл, за да не ме познаят. Едва бяхме завили на втория ъгъл, задминавайки кладенеца на господин Едмънд, и не щеш ли, заставайки точно пред мен и гледайки ме право в очите, се появи – кой мислите? – самият господин Питърсън, моят дядо.

– За Бога, Гордън!... Какъв е този мръсен плащ, който си навлякъл?

– Господине – отговорих с възможно най-дръзкия тон, като си придадох, доколкото можах в този неочакван миг, вид на обиден и изненадан. – Господине! Вие нещо бъркате, значи, първо на първо, името ми изобщо не е Гордън, пък и откъде-накъде, мерзавецо, си позволявате да наричате новата ми дреха *мръсна*!

Ей Богу, едва се въздържах да не избухна в смях от изражението, с което старият джентълмен прие достойния ми упрек. Той отстъпи две-три крачки, най-напред побледня, след това силно почервения, повдигна си очилата, после отново ги намести и се спусна бързо срещу мен с вдигнат чадър. В

този момент обаче се възпря в устрема си, сякаш внезапно си спомни нещо – обърна се, закуцука надолу по улицата, като през всичкото време трепереше от гняв и мърмореше през зъби:

– Не може така... трябва ми нови очила... по дяволите... взех този безделник... тази върлина... някой си Том или Джон... за Гордън!

След като едва се отървахме, продължихме по-предпазливо и пристигнахме без повече прекеждия на уреченото място.

Само един-двама от моряците бяха на борда, а и те се занимаваха с рубката на бака. Капитан Бърнард – знаехме много добре това – имаше работа във фирмата „Лойд и Вредънбърг“ и щеше да остане там до късно вечерта, така че от него не се опасявахме особено. Огъстъс се качи пръв, не след дълго го последвах и аз, без да ме забележи никой. Продължихме веднага към каюткомпанията и не срещнахме никого. Тя бе обзаведена най-комфортно – нещо не съвсем обичайно за китоловен кораб. Имаше четири великолепни отделни каюти с широки и удобни легла. Забелязах голяма печка, както и необикновено дебел и скъп килим, покриващ пода на салона и на каютите. Таванът беше висок седем стъпки и накратко казано, всичко ми изглеждаше по-просторно и по-приятно, отколкото бях предполагал. Огъстъс обаче не ми позволи да разглеждам дълго, като настоя да се скрия колкото може по-скоро. Той ме заведе в своята каюта, която се намираще откъм щирборда, точно до преградите. Влязохме в нея, той затвори вратата и я залости. Помислих си, че никога не съм виждал по-хубава стаичка. На дължина около десет стъпки, имаше само едно легло – широко и удобно, както сам се уверих. В тази част на стаята – най-близо до преградите – имаше маса, стол и няколко полици с книги, най-вече за пътешествия по море и суша. Между многото други малки удобства в стаята не трябва да забравя и шкафа за храна – мразилник, пълнен, както ми посочи Огъстъс, с изкусителни неща за ядене и пиене.

Той натисна с ръце килима в един ъгъл, като ми каза, че част от настилата на пода – около шестнайсет квадратни инча – е съвсем фино отрязана и отново нагласена. Като натисна там, единият край се вдигна толкова, че да може да си пхне пръста. По този начин той повдигна капака на люка (към който килимът бе прикован с гвоздеи) и аз видях проход, през който се стигаше до задния трюм. След това запали с фосфорна клечка малка свещ, сложи я във фенер със затъмнител и тръгна напред в дупката, викайки и мен.

Последвах го и тогава той свали капака, като дръпна един гвоздей, забит от вътрешната страна – килимът, разбира се, зае първоначалното си положение на пода, без да има следа от отвора.

Свещицата светеше толкова мъждиво, че с голяма мъка налучквах пипнешком пътя през купищата разхвърляни вехтории, сред които се озовах. Постепенно обаче очите ми свикнаха с мрака и започнах да се придвижвам с по-малко усилия, като се държах за палтото на приятеля си. Най-сетне, след като пълзяхме и се провирахме през безброй тесни ходници, той ме отведе до един обкован с желязо сандък – такива сандъци понякога се използват за опаковането на фини глинени съдове. Беше над метър висок и два метра дълъг, но много тесен. Върху сандъка бяха сложени две големи бурета от мас, а върху тях имаше струпани чак до тавана много рогозки. Навред около нас цареше пълна бъркотия, някъде досами тавана бяха наблъскани всякакви корабни принадлежности заедно с какви ли не щайги, варели, бали и тежки съоръжения. Да се чуди човек как изобщо бяхме стигнали до сандъка. Покъсно разбрах, че за да ми стъкми сигурно скривалище, приятелят ми нарочно нахвърлял всичко в трюма с помощта на един-единствен човек, който нямало да пътува с бригантината.

Огъстъс ми показа, че при желание една от стените на сандъка може да се измества. Той я плъзна настрани и вътрешността ми се видя крайно забавна. Цялото дъно беше застлано с дюшек, взет от леглото на някоя каюта, и съдържаше почти всички нужни предмети, които могат да се поберат в такова малко пространство, за да ми бъде удобно, като в същото време имаше достатъчно място да се настаня и аз. Можех спокойно да седна или да се излегна в цял ръст. Имаше няколко книги, писалки, мастило и хартия, три одеяла, голяма кана с вода, буренце със сухари, три-четири грамадни болонски наденици, огромен свински бут, замразен бут овнешко печено и пет-шест бутилки със силни напитки. Веднага започнах да се настанявам в малкото жилище, и то несъмнено с чувство на по-голямо задоволство, отколкото който и да било монарх при влизането в нов дворец. Огъстъс ме научи как да затварям сандъка, подир което, като държеше свещицата близо до палубата, ми показа парче тъмна на цвят конопена връв на пода. Каза ми, че връвта тръгва от скривалището ми, криволичи през всичките вехтории и стига до един гвоздей, забит в палубата на трюма точно под капака на люка, който води до кабината му. С нея лесно можех да се измъкна навън и без не-

гова помощ в случай на неочаквано бедствие. После той си взе довиждане, оставяйки ми фенера заедно с обилен запас от свещи и кибрит, и ми обеща, че ще ме посещава винаги, щом му се удаде възможност, без да го забележат. Беше седемнайсети юни.

Останах три дни и три нощи (доколкото можех да пресметна) в моето скривалище, като изобщо не излязох от него, с изключение на два пъти, за да протегни крайниците си, при което заставах прав между два кафеза точно срещу отвора. Нито веднъж не видях Огъстъс, но това почти не ме обезпокои, защото знаех, че всеки миг се очакваше бригантината да потегли и в тази суматоха той трудно би намерил начин да слезе при мен. Най-сетне чух как капакът се отваря и затваря, и след малко той ме попита с тих глас добре ли съм и имам ли нужда от нещо.

– Не! – отвърнах аз. – Удобно ми е. Кога ще отплава бригантината?

– Вдигаме котва след по-малко от половин час – отговори той. – Дойдох да ти го съобщя, пък и се боях да не те притеснява отсъствието ми. Няма да имам възможност да слизам при теб известно време – може би още три-четири дни. На борда всичко върви добре. След като си отида и затворя капака, моля те, придвижи се по въжето до забития гвоздей. Там ще намериш моя часовник – може да ти дотрябва, тъй като нямаш дневна светлина, за да се ориентираш за времето. Предполагам, че не би могъл да кажеш от колко време си погребан – само от три дни, днес сме двацети. Щях да ти донеса часовника до сандъка, но се страхувам да не забележат отсъствието ми.

И с тези думи той си отиде.

Около един час след това усетих ясно, че корабът се движи, и се поздравих, че най-сетне пътешествието ми започва. Доволен, реших да не се тревожа за нищо и да оставя нещата на естествения им ход, докато ми позволят да заменя сандъка с по-просторната, макар и едва ли по-удобна каюта. Първата ми грижа бе да взема часовника. Оставих свещта и тръгнах опипом в тъмнината, следвайки многобройните извивки на въжето, при което от време на време откривах, че след като с мъка извървявам големи разстояния, отново се озовавам на една-две стъпки от предишното си местонахождение. Най-сетне се добрах до гвоздея и като се снабдих с предмета, който беше целта на пътешествието ми, се върнах без премеждия. После прегледах предвидливо донесените книги и избрах тази за експедицията на Луис и Кларк до устието на река Кълъмбия. Позанимавах се с книгата известно време, докато ми се

доспа, и като изгасих много внимателно светлината, скоро потънах в дълбок сън.

Когато се събудих, почувствах мислите си някак странно объркани, защото измина известно време, преди да си припомня различните обстоятелства на моето положение. Постепенно си спомних всичко. Запаших клечка кибрит и погледнах часовника, но той беше спрял и следователно нямаше начин да определя колко съм спал. Краката ми доста се бяха схванали и за да ги облекча, трябваше да постоя прав между кафезите. Не след дълго усетих вълчи глад и се сетих за студеното овнешко – част от него бях изял, преди да заспя, и ми се бе видяло великолепно. Голямо беше учудването ми, когато открих, че месото е напълно развалено. Това обстоятелство силно ме обезпокои, защото, като го свързвах с безредните си мисли след събуждането, започнах да подозирам, че съм спал прекомерно дълго. Задушният въздух в трюма по всяка вероятност имаше нещо общо с това и можеше в крайна сметка да доведе до сериозни последици. Главата ме болеше ужасно, струваше ми се, че дишам с мъка – накратко, бях потиснат и мрачен. При все това не се осмелих да причиня безпокойство, като отворя капака или по друг начин, и като навих часовника, се примирих, доколкото можех.

През следващите отегчителни двацет и четири часа никой не дойде да ме освободи и не можех да не обвиня Огъстъс в най-голямо невнимание. Най-много от всичко ме безпокоеше, че водата в каната е намаляла до около половин пинта, а страдах от силна жажда след болонските наденици, които бях ял до насита, когато приключих с овнешкото. Всичко това доста ме разтревожи, няхах никакъв интерес към книгите. Спеше ми се, но изтръпвах при мисълта да потъна в сън, защото в душния трюм може би се събираха някакви вредни газове, както когато горят дървени въглища. Междувременно люшкането на бригантината говореше, че сме далеч в открито море, а глухото бучене, стигащо до ушите ми сякаш от огромно разстояние, ме убеждаваше, че е започнала доста силна буря. Не можех да си представя защо Огъстъс не идва. Без съмнение бяхме напреднали доста и би трябвало да мога вече да се кача на борда. Допусках, че с него се е случило някакво нещастие, но каквото и да беше, нямаше оправдание в очите ми да ме държи в плен толкова дълго време, освен ако не бе внезапно умрял или паднал в морето – а когато ми хрумна това, вече не можех да проявявам търпение. Нищо чудно насрещният вятър да ни бе отклонил от нашия курс и да бяхме все още край

бреговете на Нантъкет. Бях принуден обаче да отпъдя тази мисъл, защото, ако бе така, бригантината трябваше често да завива, а продължителното ѝ накланяне към бакборда бе напълно сигурен знак, че плаваме напред при постоянен вятър отдясно на кърмата. Освен това, ако допуснем, че все още сме близо до острова, защо Огъстъс не беше дошъл да ме уведоми за това обстоятелство? Разсъждавайки по такъв начин за трудностите на самотното ми и безрадостно положение, реших да изчакам още двацет и четири часа, след което, ако не получа никаква помощ, да отида до изхода и да се опитам да говоря с приятеля ми или поне да подишам чист въздух през отвора, както и да взема нови запаси вода от каютата. Зает с тези мисли, независимо от всичките ми усилия да стоя буден съм заспал дълбоко или по-скоро съм изпаднал в унес. Сънувах неопишуемо страшни неща. Сполитаха ме всякакви бедствия и ужаси. Един от кошмарите беше, че демони с най-отвратителен и кръвожаден вид ме задушават до смърт между огромни възглавници. Безкрайно дълги змии ме стягаха в обръчите си, вперили в лицето ми своите заплашително светещи очи. След това пред мен се разпростряха безбрежни пустини – безжизнени и всяващи страх. Огромни високи дървета, сиви и безлистни, се издигаха в безкраен ред, докдето стига погледът... Корените им се криеха дълбоко в обширни мочурища с мрачна вода – плътно черна, неподвижна и страшна. Необикновените дървета изглежда бяха надарени с човешка виталност: размахвайки насам-натам костеливите си ръце, те умоляваха безмълвните води за пощада, като пицяха пронизително, безкрайно измъчени и отчаяни. Картината се промени – стоях гол и сам сред палещите пясъчни пустини на Сахара. В краката ми клечеше свиреп тропически лъв. Изведнъж отвори очи и втренчи безумен поглед в мен. Сгърчи се и скочи, оголил страшните си зъби. Миг след това из червеното му гърло се изтръгна рев, подобен на гръмотевици от небосвода, и аз се строполих на земята. Задушен от пристъп на ужас, най-последно почувствах, че съм почти буден. Излезе, че сънят ми не е само сън. Бях се вече попомнил. Лапите на някакво огромно животно, истинско чудовище, притискаха силно гърдите ми, в лицето си усещах горещото му дихание, белите му страшни зъби блестяха в мрака срещу мен.

Да можех да получа дори хиляда живота, ако успеех да размърдам един от крайниците си или да произнеса една-единствена сричка, пак не бих могъл нито да мръдна, нито да проговоря. Звярът – ако това беше звяр – стое-

ше все така, без да се опитва да ме нападне, докато лежах в пълна безпомощност, и както ми се струваше, почти умирах под него. Чувствах, че силите на тялото и разума бързо ме напускат – с една дума загивах, загивах и загивах от неподправен страх. Главата ми се замая, усещах се крайно отпаднал, очите ми се премрежиха, дори светещите зеници над мен сякаш помътнях. Найсетне с последни усилия успях тихо да прошепна Божието име и се примирих със смъртта. Прозвучаването на гласа ми изглежда събуди цялата скрита ярост на животното. То се хвърли с цялото си туловище отгоре ми, но какво беше учудването ми, когато изскимтя продължително и гърлено и започна усърдно да ближе лицето и ръцете ми, показвайки радостта и покорството си по най-удивителен начин! Бях озадачен, напълно изумен, но няма можеш да забравя своеобразния лай на моето куче Тигър, нюфаундленд, и добре познатия му обичай да ми се гали. Беше кучето. Изведнъж усетих как кръвта нахлу в главата ми – едно смъртно и властно усещане за избавление и съживяване. Станах бързо от дюшека, където лежах, и като се хвърлих на врата на моя верен спътник и приятел, излях насъбралата се в гърдите ми тежест в поток от най-горещи сълзи.

Както и преди, ставайки от дюшека, представите ми бяха неясни и объркани. Дълго време ми беше почти невъзможно да съобразявам свързано, но полака-лека възвърнах способността си да мисля и отново се опитах да си спомня някои обстоятелства от моето положение. Напразно се мъчех да си обясня присъствието на Тигър и след като прехвърлих през ума си хиляди предположения, бях принуден да се задоволя с радостта, че той е с мен, за да сподели мрачната ми самота и да ме успокои с ласките си. Повечето хора обичат кучетата си, но към Тигър бях привързан необикновено силно и съм сигурен, че никога никое същество не го е заслужавало повече. От седем години беше мой неразделен другар и много пъти бе доказвал благородните си качества, заради които ценим животните. Спасил го бях още като кученце от лапите на едно зло негодяйче в Нантъкет, повело го с въже на врата към водата, а порасналото вече куче ми се издължи след около три години, като ме спаси от тоягата на един уличен грабител.

Като взех часовника и го доближих до ухото си, открих, че отново е спрял; но това изобщо не ме изненада, защото от начина, по който се чувствах, бях сигурен, че както и преди, доста време беше минало в сън, без да мога да кажа колко. Изгарях от треска, жаждата ми беше почти непоносима.

Опипом подирих останалата вода в сандъка, понеже нямах светлина; свещта във фенера беше докрай изгоряла, а кибритът не ми беше подръка. Когато обаче намерих каната, открих, че е празна – без съмнение Тигър се беше изкушил да я изпие, както и да излапа остатъка от овнешкия бут; кокалът от него лежеше добре оглозган до отвора на сандъка. Можех да прежаля разваленото месо, но сърцето ми се сви, когато си помислих за водата. Бях съвсем изтощен и при най-малкото усилие се разтрепервах целият като в пристъп на треска. Към всичките ми беди се прибави люшкането на бригантината от вълните – толкова яростно, че буретата с мас, поставени над сандъка, можеха да се сгромолясат всеки миг и да преградят единствения път за влизане и излизане. Чувствах и ужасни пристъпи на морска болест. Тези обстоятелства ме убедиха, че на всяка цена трябва да стигна до изхода и да получа веднага помощ, преди да бъда лишен изобщо от тази възможност. След като стигнах до това решение, отново потърсих кибритената кутия и свещите. Намерих кибрита без особен труд, но след като не открих свещите така бързо, както очаквах (приблизително помнех мястото, където ги бях оставил), се отказах да ги търся и като помолих Тигър да лежи кротко, веднага се запътих към изхода.

При този опит слабостта ми стана очевидна: правех огромни усилия, едва ли не пълзях, а много често краката ми ненадейно се подкосяваха и оставах проснат по лице по няколко минути в състояние, близко до безсъзнанието. Въпреки това бавно си пробивах път, но непрекъснато се страхувах, че ще припадна сред тесните и забъркани извивки между вехториите, а след това не бих могъл да очаквам друго освен смъртта си. Накрая, след като се хвърлих напред с цялата енергия, която събрах, блъснах челото си в острия ъгъл на един обкован с желязо кафез. Ударът само ме зашемети за известно време, но с неизказано огорчение открих, че бързото и яростно люшкане на кораба беше захвърлило кафеза точно пред мен, задръствайки изцяло пътя ми. Напрегнах всичките си сили, но не успях дори да го помръдна, тъй като се бе заклешил сред струпаните наоколо сандъци и корабни принадлежности. Както бях изтощен, явно трябваше или да не следвам въжето и да потърся нов път, или да преодоля препятствието и да продължа да вървя от другата страна. Първата възможност предполагаше изключителни трудности и опасности, за които не можех да мисля, без да изтръпна. При сегашната немощ на тялото и духа ми неминуемо щях да изгубя пътя и да умра окаян

сред мрачните и отвратителни лабиринти на трюма. Затова, без да се колебая, продължих да събирам остатъка от силата и твърдостта си, за да се помъча, доколкото мога, да се покатеря на кафеза.

След като се изправих с мисълта да направя това, открих, че начинаето е много по-сериозно, отколкото си го представях, обзет от страх. От двете страни на тесния проход се издигаше плътна стена от различни тежки вехтории и при най-малката грешка от моя страна те можеха да се строполят върху главата ми; а дори това да не се случеше, пътят можеше да бъде изцяло преграден при завръщането ми от свлякла се грамада, както беше станало вече. Самият кафез беше висок и тежък сандък, на който нямаше къде да се стъпи. Напразно се опитвах по всевъзможни начини да се заловя за горния му край с надеждата, че така ще мога да се вдигна на ръце. И да се бях заловил, положително силата ми нямаше да стигне да се изкача отгоре, затова стана много по-добре, че не успях. Накрая, при едно отчаяно усилие да отместя кафеза, усетих силно вибриране по стената му откъм мен. Опитах нетърпеливо с ръка ръба му и открих, че една твърде голяма дъска беше полуотпрана. С джобното си ножче, което за щастие беше в мен, успях с голяма мъка да я откъртя и като се промъкнах през отвора, за голяма радост разбрах, че на отсрещната страна няма дъски; с други думи, липсваше капакът; това, през което бях преминал, бе дъното. Не срещнах повече препятствия, докато вървах по въженцето, и най-сетне стигнах гвоздеа. Изправих се с разтуптяно сърце и леко натиснах капака на люка. Той не се вдигна така бързо, както очаквах, затова натиснах малко по-решително, но все пак изпитвах опасение да не би в каютата да е някой друг, а не Огъстъс. За мое учудване капакът не се помръдна. Това донякъде ме притесни, защото знаех, че за отместването му преди бе нужно съвсем малко или почти никакво усилие. Блъснах енергично, но той не се отмести; блъснах го с всички сили – не поддаде, заблъсках го с ярост, с гняв, с отчаяние – той се противопоставяше на всичките ми усилия; от естеството на съпротивата стана ясно, че или бяха открили и заковали изхода, или бяха поставили отгоре някаква огромна тежест, която бе немислимо да отместя.

Обзе ме неописуем ужас. Напразно се мъчех да си обясня някаква възможна причина да ме оставят в тази гробница. Без изобщо да мога да свържа мислите си, се свлякох на пода и безсилен да се съпротивявам, дадох воля на най-мрачни представи за ужасна смърт от жажда, глад, задушаване или

ако бъда жив погребан – такъв беше неизбежният край, който ме очакваше. С големи усилия успях да си възвърна някакво самообладание. Станах и запипвах с пръсти, търсейки шевове или пролуки по капака. След като открих няколко, огледах ги внимателно, за да проверя дали не пропускаат светлина от каютата. Нищо не забелязах. Тогава прокарах острието на ножчето през тях, докато не се натъкнах на някакъв твърд предмет. Като почовърках, реших, че е голям къс желязо, а след като прокарах острието по грапавата повърхност, заключих, че е желязна верига. Едничкото, което ми оставаше да направя, бе да се върна в сандъка, където или да оплаквам тъжната си участ, или да опитам да се успокоя, за да мога да измисля някакъв план за избавление. Незабавно се заех да изпълня намерението си и след много трудности успях да се добера до дюшека, където се отпуснах съвсем изтощен. Тигър се изтегна отстрани до мен и явно възнамеряваше с ласките си да облекчи бедите ми, увещавайки ме да ги понеса с твърдост.

Необикновеното му поведение най-сетне прикова вниманието ми. Кучето ближеше лицето и ръцете ми известно време, после преставаше и започваше да скимти. Протегнех ли ръка към него, установявах, че лежи по гръб с вдигнати лапи. Това странно поведение се повтори неведнъж и аз не можех по никакъв начин да си го обясня. Кучето изглеждаше объркано и реших, че се е наранило, затова улових с ръце лапите му и ги прегледах една по една, но не открих следа от нараняване. Тогава предположих, че е гладно, и му дадох голямо парче свински бут – то лакомо го погълна, след което поднови необичайното си държане. Досетих се, че и то като мен страда от мъчителна жажда, и бях вече склонен да приема, че заключението ми е вярно, но внезапно се сетих, че съм му прегледал само лапите, а е възможно да е наранено някъде по главата или по тялото. Опипах главата, но не открих нищо. Като прекарах обаче ръка по гърба му, забелязах, че на едно място на пряко на тялото козината е леко издигната. Опипах я с пръст и открих връв, а като я проследих, разбрах, че опасва цялото му тяло. След това попаднах на някакво малко листче, което ми заприлича на хартия за писма – връвта минаваше така, че да го крепи точно под лявата плешка на животното.